

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Decisio XI. Beneuentana Iurisdictionis, 13. Ianuarij 1656. Deciditur controuersia iurisdictionis inter Archiepiscopum Beneuentanum & Archidiaconum qui iurisdictionem à tempore immemoriali acquisitam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Constitutiones, Rot. decis. 333. num. 4. p. 1. di-
vers. dec. 104. num. 6. part. 6. rec. in Ferragen. Pensionis
18. Iunij 1649. §. nec suffragatur, coram Reueren-
diss. D. Decano.

15 Assertiones à dicto Archiepiscopo Palumbaria,
& à nonnullis Vicariis emanatæ cum ad dictas
Constitutiones reiectas, & ab eodemmet Palumba-
ria damnatas relationem habeant attendendæ non
sunt, Alex. conf. 49. num. 6. lib. 7. Rom. conf. 7. n. 3. &
4. lib. 3. Hond. conf. 66. num. 54. ad med. lib. 1. Surd.
decis. 291. n. 16. Rot. decis. 127. n. 6. p. 1. divers. & dec.
158. n. 4. p. 1. rec. Seraph. decis. 501. n. 1. Modernoque
Reuerendiss. Archiepiscopo, eiusque Successoribus
tales Archiepiscopi Palumbariæ voluntariæ asser-
tiones nocere non possunt, Gloss. & DD. in cap. sm.
de prescrip. Menoch. conf. 30. n. 26. Rota post Pacif.
de Salu. dec. 39. sub num. 5. dec. 290. num. 20. part. 4.
tom. 2. recent. cum aliis in Brixinen. seu Nullius Iuris-
dictionis, 19. Novembris 1634. coram Reuerendiss. D.
Salamantino, in d. Mariscen. Iurisdictionis 17. Fe-
bruarij 1647. §. verum, vers. & confessio, coram R. P.
D. meo Bichio, & de assertionibus Vicariorum Rot.
dec. 48. n. 15. coram Mellino, & dec. 42. n. 10. vers.
quidam vicarius, post Pacif. de Salu. Mant. dec. 41.
num. 10.

Ultra quod cum ex supra recensitis constet de
continuato Iurisdictionali exercitio Archiepisco-
porum, illæ vel præsumuntur inuicem, vel er-
roneæ, & sic neutro casu sunt in consideratione ha-
bendæ; quemadmodum in primo casu, Rota de-
cis. 239. n. 12. & 18. part. 4. recent. In secundo Rot.
decis. 14. n. 37. & decis. 283. n. 8. part. 6. recent.

16 Testes dati in Summario Archidiaconi num. 3.
qui dicuntur examinati vsque de anno 1602. in cau-
sa vertente in Congregatione Episcoporum sunt
idem, qui vt supra deponunt, sed non probant
Immemorabilem, & in causa in qua fuerunt exa-
minati, Archidiaconus succubuit. Idcirco inconue-
niens esset hodie in hoc Iudicio dictis Testibus il-
lam præstare fidem, quam in iudicio ubi fuerunt
examinati non meruerunt; Alex. in l. sepè, num. 60. in
fin. ff. de re iudic. Felin. in cap. quavis num. 9. in fin.
eod. tit. Paz. de tenu. cap. 32. num. 27. & seqq. Franc.
decis. 158. num. 10. in fin. in Britinorien. fideicommissi
24. Martij 1642. §. & quavis, quando, coram
R. P. D. meo Bichio.

Protestationes quæ asseruntur factæ in nonnullis
Visitationibus non sunt æstimandæ tanquam con-
trariæ facto, cap. gratum de off. deleg. cap. sollicitu-
dinem, de appell. l. cum in plures, §. locator, ff. locat.
Barbof. cum ibi citatis axiom. 194. num. 1.

17 Tandem ad comprobendam dicti Archidiaconi
Iurisdictionem in Castris controuersis nil operari
possunt enunciatiuæ Literarum Apostolicarum,
Brenium, Pœnitentiariæ, & similium, quæ tan-
quam modernæ, & ad supplicationem partis factæ
nullam sufficientem probationem inducunt, Abb.
in cap. dudum num. 3. de decim. Alex. conf. 112. n. 2. lib. 7.
Verat. decis. 135. n. 5. part. 3. decis. 154. num. 4. part. 2.
decis. 552. n. 11. & seqq. part. 4. tom. 2. recent.

Ex quibus omnibus cum prætensiones dicti Ar-
chidiaconi omnino sublatæ remaneant, Domini
pro bono Iure Reuerendiss. Archiepiscopi etiam ad
effectum Manutentionis responderunt.

Et ita, &c.

Decis. Rot. Rom.

R. P. D. C E R R O
Beneuentana Iurisdictionis,

Lunæ 31. Ianuarij 1656.

Ad c. 60. part. 1. & iterum parte 2. c. 3. §. 9. n. 10.

ARGVMENTVM.

DECIDITUR controuersia iurisdictionis
inter Archiepiscopum Beneuenta-
num & Archidiaconum qui prætendebat
iurisdictionem à tempore immemoriali
acquisitam in certis castris; sed tamen de-
ciditur in fauorem Archiepiscopi probantis
exercitium plurium actuum iurisdictiona-
lium, ex qua probatione eliditur allegata
immemoralis, ad quam euerendam suffi-
cit probare aliquos actus contrarios, ex qui-
bus probatio immemoralis dubia red-
datur.

S V M M A R I V M.

- 1 De prescriptione immemoriali deducendum est tem-
pus Sedis vacantis.
- 2 Possessio immemoralis corroboratur ex variis admi-
nicultis quæ recensentur.
- 3 Iurdictio quasi Episcopalis acquiri potest per tem-
pus immemorale.
- 4 Episcopus habet suam intentionem fundatam pro
iurisdictione in tota diocesi, & n. 11.
- 5 Qui obtinet commissionem super iactationibus, non
dicitur actor, sed reus.
- 6 Sola commissio non facit præuentionem nisi fuerit
subsecuta citatio partis.
- 7 Immemorialis coadiuari potest ex aliis probationi-
bus quæ cum ea non sunt incompatibiles.
- 8 De essentia immemoralis possessionis est vt nihil fa-
ctum aut dictum vnquam fuerit in contrarium, &
rester hoc dicere debent dum de immemoriali de-
ponunt.
- 9 Ad effectum interrumpendi immemoralem sufficit
unicus actus contrarius.
- 10 Scriptura extracta ex Archivio publico seruatis ser-
uandis fidem faciunt.
- 12 Actus possessory facti ex causa vniuersali influunt
in omnem iurisdictionem.
- 13 Confessiones Prelatorum non præiudicant successoribus.
- 14 Testibus deponentibus contra partis assertionem cre-
dendum non est.

DECISIO XI.

Completo ad instantiam D. Archidiaconi Be-
neuentani nouo processu remissioialis, reno-
uata fuit coram Me præcedens controuersia super
plenaria iurisdictione Castrorum Cercelli, Collis,
Pagani, Fonellati, Montis Vrsini, Sancti Angeli, &
Rouatelle, super qua & mandatum de maueren-
do & sententiam diffinitiuam in petitorio Reueren-
diss. D. Archiepiscopus Beneuentanus à Rota impe-
trauerat, præiis duabus decisionibus 13. Maij 1652.
& 27. Ianuarij 1653. coram R. P. D. meo Zarate
emanatis.

Informantes enim pro Archidiacono non reuoca-
bant

bant amplius in dubium situationem dictorum Castrorum in Diocesi Beneventana optimè comprobata, tam in dictis decisionibus ex testibus, instrumentis, & Planta pro D. Archiepiscopo examinatis, & respectuè productis, quam ex septem testibus pro Archidiacono nouiter examinatis, & relatis in secundo Summario D. Archiepiscopi n. 12. *lit. A.* sed acriter contendeant Archidiaconos pro tempore extitisse ab immemorabili in quasi possessione exercendi iurisdictionem in dictis Castris, tam respectu visitationis, & Causarum Civilium & Criminalium & Matrimonialium, quam etiam totius ordinariæ iurisdictionis, cum ex dictis septem testibus, quorum Secundus & Sextus tantum requisitam habent ætatem annorum 54. ante mortem litem de anno 1646. † & deducto tempore Sedis Archiepiscopalis vacantis, quod ad istum effectum esse deducendum firmavit Rot. coram Burat. *decis. 673. n. 13.* † omnesque uniformiter deponunt cum requisitis *glos. in c. verbo, immemorialis de prescript. in 6.* cum eius Summario, n. 2. concludenter probetur dicta quasi possessio immemorabilis, quæ etiam corroboratur tum antiquissimis enunciativis trecentum abhinc annis emissis, in constitutionibus Archiepiscopalibus anni 1355. dicto Summario n. 1. In Bulla Innocentij VIII. confirmatoria iurispatronatus de anno 1492. n. 3. & in aliis Literis Apostolicis Pauli III. de anno 1540. n. 4. Tum ex confessionibus plurium Archiepiscoporum Beneventani, imò & ex plurimis enunciativis ipsiusmet D. Moderni Archiepiscopi eodem Summario n. 6. & 7. cum tribus sequentibus. Tum ex quamplurimis collationibus Beneficiorum factis ab Archidiaconis pro tempore incipientibus ab anno 1485. usque ad annum 1619. dicto Summario n. 5. Tum etiam ex literis patenribus deputationum officialium & ex processibus criminalibus, ac de vita, & moribus, dicto Summario num. 9. & 12. † ut propterea potuerit Archidiaconus ex dicta immemoriali patrum ita comprobata iurisdictionem acquirere quasi Episcopalem & territorium separatum, ut notat Abb. in *cap. cum contingat num. 1. de for. compet. Lotter. de re benef. lib. 1. cap. 24. num. 206.* cum concordantibus allegatis in *Cauen. collationis ordinum 27. Iunij 1654.* coram R. P. D. Verospio, §. territorium autem *vers. ex qua separatum.*

Sed his non obstantibus resolutum fuit sententiam Rotalem esse confirmandam & dandum mandatum de manutenendo D. Archiepiscopo, quia iustificata situatione dictorum Castrorum intra fines suæ Diocesis habet fundatam intentionem suam in assistentia iuris pro omnimoda iurisdictione: *cap. conquirente, de offic. Ordin. cap. cum Episcopus eod. tit. in 6. can. omnes Basilice 16. q. Roman. conf. 180. num. 4. vers. habet enim Episcopus.* Federic. de Sen. *conf. 143. num. 6. vers. unde si aliquis, Rot. decis. 243. sub num. 1. part. 2. decis. 368. num. 2. & decis. 697. n. 1. p. 8. recent. coram bonæ memoriæ Merlino decis. 132. num. 1. & 2. & decis. 777. n. 1. & 2. cum aliis allegatis in prima decisione R. P. D. mei Zarate, §. unde cum ex predictis.*

Non obstat dicta immemorabilis ex præfatis testibus nouiter examinatis deducta; quia licet Dominis visum fuerit eam non posse excludi, siue ex lite, ut dicitur introducta anno 1601. quæ efficeret ut dempto hoc tempore citrà decursio, testes non attingerent ut opus est annum 54. siue ex quo constet de initio per dictas constitutiones anni 1355. nam principium litis non est sumendum à dicto anno 1601. sed ab anno 1646. † cum tunc impe-

trata fuerit sola commissio iactationis & iactationis Summario D. Archiepiscopi num. 8. quæ impetranter facit reum, non actorem, Rot. in *Placentina Cappellania 8. Nouembris 1602.* coram Card. Pamphilio sen. §. quod enim, & coram Card. Cavalier. *decis. 587. num. 1.* † Et nec minus apparet reproducta præuia citatione ad dicendum contrā, ut requiritur ad effectum introducendi litem: nam alias Impetrans potuit poenitere, propterea poenituisse censetur, dum non citauit ad dicendum contra, ut dixit Rot. coram Burato *decis. 138. num. 2. & 3. cum seqq. in Beneventana Attentatorum 2. Decembris 1648.* coram R. P. D. Peutingero, in *Rheginensi Attentatorum 12. Decembris 1653.* coram R. P. D. meo Bichio §. 2. quod & prius in *Romana legati 4. Iulij, §. licet enim, cum seqq.* coram Me. † Constitutiones verò continentes quod Archidiaconus habet iurisdictionem, non excludunt per necesse quod etiam ante habuerit, & sic cum non contineant necessariā acquisitionis initium sunt compatibles cum immemorabili, eaque famulantur; adeo quod utrumque possit allegari: *cap. cum persona, de privileg. in 6. ibique gloss. in verbo monitus, Rota in Tolerana decimarum 16. Martij 1648.* coram R. P. D. meo Celso, §. exhibitio verò. In *Astoricensi decimarum 1. Iulij 1652.* coram R. P. D. meo Bichio §. *Aduerterunt, & in d. Cauen. Collationis Ordinum, §. ad eliciendam vers. verò exinde.*

Attamen quia pro parte D. Archiepiscopi iustificatur plures actus iurisdictionales in Castris controuersis ab eo cuiusque antecessoribus exerciti ipsius eueritur, quia de essentia requiritur quod nihil unquam dictum aut auditum fuerit in contrarium, ut dixit Rot. coram sanctæ memoriæ Gregorio *decis. 51. num. 3. & 4. ibique Addentes litera B. in recentior. decis. 284. n. 7. p. 2.* coram bonæ memoriæ Merlino, *decis. 554. n. 3. & in Marsiceni iurisdictionis, 18. February 1647.* §. tandem sententia *vers. omnisque poenitus, & 11. Decembris eiusdem anni, §. ad euerendum,* coram R. P. D. meo Bichio. Quatenus autem prædicti testes Archidiaconi ausi fuerint contrarium affirmare, vel conuincuntur mendaces, vel saltem deteguntur non bene informati, quod sufficit ad excludendam ex eis immemorabilem ut rectè in terminis respondit Rota coram sanctæ memoriæ Gregorio *decis. 325. n. 18. cum sequentibus.*

Et quamvis nonnulli ex dictis actibus pro D. Archidiacono adductis pariantur aliquam difficultatem, nempe mandata relaxata vigore obligationis Cameralis, vel contra personas subditas Archiepiscopis, & processus criminales pro delictis quæ non probantur commissi in locis controuersis.

Ceteri tamen actus visi fuerunt releuantissimi videlicet visitationes annorum 1521. 1551. 1556. & 1560. quæ sunt ante Sacrum Consilium Tridentinum, & alix de annis 1575. 1592. & 1596. dicto Summario D. Archiepiscopi num. 1. Citationes etiam in civilibus quam in criminalibus coram Archiepiscopis executæ in locis controuersis, primo Summario D. Archiepiscopi sub num. 2. & 3. litera C. Literæ dimissoriales Clericis horum Castrorum ad ordines suscipiendos concessæ ab Archiepiscopis, quas etiam fatentur testes Archidiaconi nempe 3. iuxta 13. ibi. *Circa li. Concorsi delle chiese le dimissorie ad ordines già l'ho detto che le facemmo gli Arcivesconi, &c. & 7. iuxta 11. ibi: L'ordinatione de Pretis le Dimissorie per ordinarli le facenano parimenti gli Arcivesconi e questo io lo so perche io ancora ho hantato la dimissoria del Signor Cardinale Arigoni già Arcivesc.*

cano. Item condemnatio ad treces Th. Gagliardi, necnon excommunicatio Prosperi Alderij de Cercello ob violentam manuum iniectionem in personam Ioannis Baptistae Sauoni Diaconi dictae terrae Cercelli, d. Summario D. Archiepiscopi sub d. num. 1. in fine. Atque executiones dispensationum matrimonialium, dicto 1. Summario num. 5. Interuentus Presbyterorum dictorum locorum ad Synodum num. 6. Exactiones pro seminario, Contributiones subsidij, Reuisiones computorum, Concurfus ad Parochiales, & ordinationes clericorum, Deputationes Sacerdotum ad curam animarum, & Collationes Sacramenti Confirmationis, alijque actus ponderati in dicta prima decisione R.P.D. mei Zarate sub §. cessantibus itaque. ¶ Illi enim actus exuberant quia ad effectum euertendi & interrumpendi immemoriam sufficit vnicus actus illi contrarius, Scader. de feud. p. 10. sect. 20. num. 157. Bero. conf. 5. num. 23. lib. 1. Addentes ad sanctae memoriae Gregorium decis. 162. num. 15. Rota in dicta Marscen. Iurisdictionis 18. Februarij 1647. coram R.P.D. meo Bichio d. 5. Tandem sententia, vers. & vnicus.

Scripturae vero illos comprobantes vti extractae ab Archiuo publico Archiepiscopali per Notarium successorem optime probant, etiam sine compulforia & citatione partis; Caputaq. decis. 31. n. 4. part. 2. Rota coram sanctae memoriae Gregorio decis. 3. num. 1. & 2. ibique Addentes littera A, & coram Buratto decis. 337. num. 29. & decis. 856. num. 8. vbi quod statim illius assertioni, quod sit notarius & successor.

10 Indequē exclusa immemorabili nullius sunt releuantiae enunciativae, Collationes Beneficiorum, alijque actus per Archidiaconum ponderati; tum quia singuli bene tolluntur in 2. decisione R. P. D. mei Zarate, §. nec magis, cum quatuor sequentibus, tum quia scripturae pro illorum iustificatione adductae non fuerunt extractae ab aliquo Archiuo publico, sed à particularibus adibus Archidiaconi ¶ quibus accedit iuris assistentia pro Archiepiscopo. Innoc. in cap. Auditis, num. 4. de praeser. Comitol. decis. 26. n. 3. Sanctae memoriae Gregorius decis. 51. num. 2. cum aliis allegatis in eadem Marscen. Iurisdictionis 26. Maij 1651. §. non etiam, vers. verum quia, coram Eminentiss. Card. Cotrado.

12 Quinimò pro consecutione eius vniuersitatis Iurisdictionis sufficit D. Archiepiscopo etiam minimum actum exereuisse. Rota coram Buratto decis. 912. num. 8. apud Post. de manu. decis. 310. num. 9. & in d. Marscen. d. 5. tandem sententia, vers. cum pro consecutione. ¶ Adductae autem confessiones Archiepiscoporum Ecclesiae non praediciant, cap. partim de Testibus. Rot. decis. 290. n. 19. & 20. part. 8. recent. cum aliis allegatis in 2. decisione D. mei Zarate §. Cateri vero, vers. Preterquam.

Vltius addebatur quod omnes praedicti testes Archidiaconi patiuntur multas relevantes exceptiones, & signanter secundus & sextus aetatem sufficientem habentes pro probatione immemorialis redarguuntur de errore; secundus enim affirmat iuxta octauum Archiepiscopos nunquam in dictis locis fecisse actus iurisdictionales, & tamen ipse interfuit visitationi factae per Archiepiscopum Palumborum anno 1596. prout etiam interfuerunt alij, à quibus ipse asseruit audiuisse Archiepiscopos multos actus ibidem peregrisse dicto secundo Summario n. 1. lit. A. sextus vero iuxta nonum asseruit Archidiaconos fecisse concurfus, & tamen contrarium deponunt omnes alij testes, atque contrarium articulatur ipsemet Archidiaconus in articulis super

quibus dicti testes fuerunt examinati. ¶ Cui propterea non creditur. Rota dec. 216. n. 4. part. 1. recent. coram Card. Seraph. dec. 433. n. 7. coram Sanctae memoriae Gregorio decis. 357. num. 3. & in Camerinen. pensionis 25. Iunij 1640. coram R.P.D. meo Bichio §. & omnes.

Circa collationes autem Beneficiorum iterum dixerunt Domini quod particulariter videatur vt in dicta decisione Domini mei Zarate, §. ultimo.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO Bononien. Iurispatronatus.

Mercurij 27. Iunij 1657.

Ad cap. 192. num. 12. & 18. & cap. 87.

ARGVMENTVM.

IN parvis vniuersitatibus cessat praesumptio vsurpationis Iurispatronatus, ideo illius pertinentia probatur probationibus ordinariis; nec opus est adhibere rigorosas per Concilium Tridentinum requisitas; sufficiunt ergo antiquissimae praesentationes effectuae, antiquae inscriptiones, testium depositiones, immò & in certis casibus antiqua instrumenta quae immemorabilem probant, si nullum certum contineant initium. Prouisiones Apostolicae quibus in casibus praediciant alicui in iurepatronatus illi competenti.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurispatronatus exacta requiritur probatio propter potentiam, vel ob inuersionem similitudinem.
- 2 Hoc tamen locum non habet dum agitur de parua vniuersitate in qua non adest praesumptio vsurpationis.
- 3 Iurispatronatus inuersionem similitudinem locum non habet quando agitur de parua vniuersitate, & illud non spectat ad singulos vti singulos, sed vti vniuersos, & tanquam vnum corpus.
- 4 Probatio ordinaria, & non rigorosa iurispatronatus sufficit quando agitur de parua vniuersitate vti vnum corpus.
- 5 Inscriptio publica quando faciam fidem.
- 6 Immemorialis possessio, vel praesentationes per longissimum tempus effectum sortita probant iurispatronatus.
- 7 Praesentationes continuatae quo casu vim habeant immemorialis possessionis.
- 8 Praesentationes continuatae multum iuuant ad probationem iurispatronatus.
- 9 Immemorialis quo casu probari possit per scripturas.
- 10 Papa censetur reservare iura patronorum.
- 11 Sententia est nulla si pars expresse ad eam non sit citata.
- 12 Prouisiones Apostolicae non mutant statum beneficij quoad iura patronorum. Limita num. 13.
- 14 Sententia quando non noceat patronis.
- 15 Immemorialis non tollitur ex actibus dubijs.
- 16 Quae sint adminicula ex quibus corroboratur probatio iurispatronatus.